

Teknősfilozófia ez, tessék akként tekinteni. Egy száznegyvennégy éves öreg teknős írta, tegnap délután, körülbelül úgy 6000 évvel ezelőtt. Ez a dátum azért fontos annyira, mert akkoriban találták fel a teknősök csodálatos világában a fagyaltot, s ez ihletet adott neki.

Aranyos, kedves, együgyű teremtés volt ő. Imigyen gondolkozott a drágám (később sok-sok teknős is megjelenik a színen):

Arról tudok csak írni, amit megértettem. Engem a teknőslétezés problematikája foglalkoztat egy ideje, legalábbis amióta eltörtem a lában és sínbe tették - hosszas semmittevésre kárhoztatván. Ám, ki tudja vajon, ez mire elég? Min változtat egyáltalán?

Szóval, amit az elmúlt három és fél alatt igen lassú és körülményes munkával lejegyeztem (tudjátok, az írószerszám vezetése elég körülményes minálunk), közhírré teszem.

Hosszú utat tettem meg idáig. Már csak azért is, mert rövidek a lábaim és nehéz páncélt viselek. Egyik lábam bánta is ezt. Visszeres lett, fájt, bedagadt, s szidtam magamban mindenkit, aki állómunkára kényszerített. De mégis, amit e hosszú, borzongással és kétségbeeséssel teli úton megértettem, a következő.

A létezők, s így mi magunk is, teknősök, Isten életét éljük. Az Isteni lét, az isteni örök Jelenlét, véget nem érően létezésbe oszlik mindig, ami az én olvasatomban egyet jelent azzal, hogy mi magunk az isteni léttel egyelőek vagyunk. Akár teknősként, akár... akárhogy. Istent nagyon nehéz tetten érni, bár különös mód, mindig épp az orrunk előtt van. Ezt azért kell feljegyezni, mert ma, a világon élő teknősök sokasága tartja azt, hogy Isten nincs, és ha van is, bármit felőle megtudni lehetetlen, a róla szóló diskurzus pedig tökéletesen értelmetlen.

De mégis, miből induljunk ki? Abból mindenképp, hogy a létezés részesei vagyunk, tapasztalatunk, s érzékelésünk van a világról, önmagunk és mások létezéséről. A létezés tapasztalati tény, a világ van, mi magunk is létezők, ez tagadhatatlan effektív tapasztalat. A másik egészen tagadhatatlan tény, hogy Isten nincs sehol. Ezen az állításomon remélem sem Ő, sem mások - akik esetleg látták már - nem sértődnek meg. Istenről tehát se közvetlen, se közvetett tapasztalatunk nincs. Mire következtethetünk a fentiekből?

He-he. Semmire. De két kérdés azért - ad absurdum - megfogalmazódhat bennünk: miből van a létezés, s hol van Isten, ha van valamiféle entitás egyáltalán, ami a létezés egészét élte? Ha a kérdés második részét mellőzöm – mert az első megválaszolása talán a másodikra is vonatkozik – akkor ott marad az a kérdés, amire a legtöbb teknős nem kíván önmagának válaszolni. Miből van a létezés? Figyeljünk jól! Nem azt kérdezem honnan ered a létezés, hanem azt: miből van a létezés?

Számomra elképzelhetetlen, hogy a világnak, a létezésnek, ne lenne valami láthatatlan éltetője. Bár száznegyvennégy évesen kissé szentimentális vagyok már, ehhez mégis ragaszkodom. Nem, nem olyasvalakire gondolok, mint egy autószerelő, aki összeépít egy versenyautót, aztán átadja a versenyzőnek, hogy furikázzon vele; én olyasvalakire gondolok, aki minden létező belső és láthatatlan lényege, aki nem tetten érhető ugyan, mégis ami létrejött általa, belőle van egészen. Például egy színészre, aki képes tökéletesen beleélni magát egy adott szerepbe. Mire gondolok? A darab alatt a színész ugyebár megszűnik önmaga lenni – ez a színészség lényege -, hogy az legyen, akit játszik: tökéletesen az legyen. A színész a színpadon tehát nem önmaga, hanem az, akit játszik, akit magára vesz, akivé átalakul, mégis, ő maga, vagyis önmaga kell ahhoz, hogy a szereplő, akit játszik, valóban testet ölthessen. Én ilyesmire gondolok. Állítólag egyes teknős színházak legnagyobbjai, képesek voltak erre.

Ha a „miből van a létezés” kérdést felteszem magamnak, erre gondolok. Mi ugyan tudjuk, hogy

a színpadon XY játssza például Hamlet szerepét, de ha a darab valóságába helyeznénk magunkat, ha a történet szerves részesei lennénk, akkor csak Hamletet látnánk, a színészt nem (az őt játszó színészt nem). A színész eltűnik, hogy általa megjelenjen az, akinek ő ad életet azzal, hogy átengedi magát neki. Valószínű ugyanez a szitu a létezéssel is: mi, akik részesei vagyunk, fel sem tételezzük, hogy azt valaki élteti, hogy azért ölthetett tapasztalható testet a lét, s lett belőle létezés, mert létezik egy észrevétlen, tartózkodó, s annak tökéletesen önmagát átadó, vagyis annak kiszolgáltatott valaki (mert ehhez ugyebár akaratra is szükség van), aki annak látens alkotója és éltetője.

Mi a bizonyíték Isten létezésére? Az, hogy nem látjuk őt, s mi mégis vagyunk. Mint Hamlet, aki Hamlet ugyan a drámában, de aki mégis a színészből van, aki őt élteti. Nem feltétlenül szükséges teremtetést keresni ott, ahol esetleg nem is történt, legalábbis abban az értelemben, ahogyan mi teknősök gondoljuk: valamikor nem volt, a teremtéssel létrejött, majd ki tudja mi lesz vele. Feltételezhetjük, s talán nem is butaság, hogy a létezés öröktől fogva van, mint ahogyan belső éltetője is örök természetű. Ha valami az örökkévalóságból van, az maga is örökkévaló, nem muszáj tehát kezdetet keresni ott, ahol nincs is. Ez nem zárja ki, hogy Isten (az öröklét) ne éltethetné azt: ne lenne éppen belőle.

További ismételt fogós, ravasz kérdés a tudós teknősök körében, hogy ki élteti Istent, mert ugyebár, ha valami/valaki létezik, akkor fel kell tételeznünk egy újabb entitást, aki azt a másikat élteti. Ez egy régi kérdés, az ősi A-idni földjén élő teknős filozófusok nagy talánya, teknősbéka-teknősbéka hátán, egyik tartja a másikat és a teknősök száma végtelen...

És talán igazuk is van! A teknősök száma valóban végtelen lehet! Megszámlálhatatlan teknős tartja egymást, egyik a másik nélkül nem létezhet, s az egész instrumentum összeomolhat, ha csak egy is hiányzik belőle.

Ámbátor végül - a mellékelt kórrajz alapján – nálunk nem így történt, legalábbis az összeomlás fizikai értelmében nem. De ez mellékes.

Test nem létezhet szellem nélkül, szellem nem létezhet test nélkül. Isten sem, megtestesülés nélkül. Ezért következtethetünk arra, hogy a világ, s valamennyi létező Istenből van. Isten a létezéssel ölthet testet, a létezés ad méhet neki. Isten élteti a létezést, a létezés pedig Istent valósítja meg, mégpedig éppen azzal, hogy életet ad neki. Mi – teknősök - Istenből vagyunk, és mi Istent azzal tesszük körvonalazhatóvá, kézzelfoghatóvá, láthatóvá, érzékelhetővé, megtapasztalhatóvá, hogy mibennünk ölt testet. Isten életét éljük. Ezért nincs teremtés sem, a létezés örökké fogva van, mert Létrehozója úgyszintén. Egyik a másik nélkül nincs.

Opus magnus. A farkába harapó kígyó. A fátyol lehull. Ám vigyázzunk, a mindent tudás mit sem ér, ha annak következményei nincsenek. Ezt tessék jól megjegyezni, kedves teknősök.

És a teknősök? Tényleg végtelen a számuk? Igen, bizonyosan igen. És tartják egymást? Igen, ez is bizonyos. Isten éltet minket, s mi az isteni életnek olyan korszót adunk, amit egészen megtölthet. Persze a korszó készítője is ő, de ahhoz, hogy Isten tapasztalhatóvá váljék, korszók kellene, melyekbe beletöltheti magát, hogy azzal a korszó megteljen. Isten, ha nem helyezné életét ezekbe a bizonyos korszókba, melyek tulajdonképpen körvonalazzák, és kézbe vehetővé teszik őt, megismerhetetlen lenne (önmaga számára is). A korszók természetesen a létezésben lévővel egyelők, legyen az szilvafa, szentjánosbogár, galagonyabokor, a napsugár egy fotonja, bengáli tigris, kerecsensólyom, gyorsan forgó pulzár, a Titán-tengere, vagy akár egy öreg teknős, mint én magam. És bár furcsa tudom, de egy-egy korszóban Isten egésze jelen van. Ki érti ezt?

Szóval a teknősök tartják egymást. Ez azért különösen fontos, mert e kép igen-igen jól szemlélteti a valóságot.

Isten önnön élete maga a teljesség, Istenből semmi sem hiányozhat. Isten élete örök, múlhatatlan, romolhatatlan, és körvonalazhatatlan, legalábbis az lenne, ha nem lennénk korszok, illetve na, hát szóval, teknősök.

Szóval teknősök. Igen, a létezők teknősök, akik egymás hátán állnak, és tartják egymást, hiszen egymás nélkül nem mennének semmire. Isten átadja életét a teknősöknek: most már nincs Isten, hanem csak teknősök vannak, akik elsősorban teknősnek tekintik magukat.

Némelyek persze tudnak róla, hogy valamennyien Isten testet öltésének korszói (illetve teknősei), de a legtöbben teknősök, teknősök és teknősök (a legtöbben így gondolják). Isten bennük valósul meg, bennük lesz látható, tapintható, érzékelhető valósággá, egyenként és közösen tehát valamennyien azonosak Istennel.

És, tartják egymást. Vannak időszakok, amikor ez nagyon nehezükre esik és legszívesebben a pokolba kívánnák a másikat. Ma ilyen időket élünk. Ma épp az hiányzik, hogy a teknősök megértsék, a teknős-lét lényegét, azt, hogy azonosak egymással, s hogy ennek az azonosságnak a lényege, a bennük megtestesülő Isten, aki most már ők maguk.

Élt egyszer egy teknős – sok évezrede már – Suzé-nak hívták, ő is erről beszélt, de nem értették tanítását - vagy nem akarták –, tisztelet a magukat fel nem fedő, kevéske számú, kivételt képviselő teknősnek.

Miért nincs Isten sehol? Most már mindannyian tudjuk. A mi elképzelésünk szerinti objektivitása megszűnt, léte létezésbe fordul át, abban ölt testet, s mi nem látjuk Őt, bár épp az orrunk előtt van. Mindenben és mindenki. Isten objektivitása épp a létezéssel vált realitássá, Isten épp a létezéssel vált elérhetővé, láthatóvá, tapinthatóvá, érzékelhetővé. (Isten nem ül a trónján, a mennyországban: Isten nem transzcendens Isten, hanem merőben immanens, bár ebből kifolyólag, immanenciája egyenlő transzcendenciájával is.)

A hívő teknősök elérhetetlen magasságokba helyezik, magukat megkülönböztetve tőle (Nagy-Isten, kontra kicsi bűnös teknősök), a másik részük pedig tudomást sem vesz róla, azt mondják, nem létezik.

Pedig épp az orra előtt van mindkettőnek.

És... épp ez a lényeg. Na és persze az, hogy a teknősök egymás hátán állva tartják egymást, és számuk hetvenhét, vagyis végtelen. Tartják egymást, mert az isteni élet bennük fogant meg, bennük él, ők az isteni élet hordozói, mind valamennyien.

Káoszba fulladna a létezés, ha a teknősök önálló életet kezdeményezvén egyszerűen kiállnának a sorból, s nem tartanák egymást.

A teknősöknek – ugyanis – épp olyan nagy lehetőségük van erre, mint narancsos csokoládét enni, mégpedig azért, mert a köztük szétszórt isteni élet egészen szabad, s ezt ők egészen birtokolják (hiszen az isteni élet hordozói). Tartják egymást, illetve nem egészen, mert sokan a fentieket nem tudják.

Isten, ha szabad ezt mondani, nem mindenható, illetve csak „egyszer” volt az, mikor úgy döntött: életét nem önmaga akarja birtokolni, hanem szétszórtja azt (a teknősök közt). Isten csak eleddig a pillanatig mindenható, ezután élete a teknősöké lesz, azzal a szabadsággal együtt, aminek eredetileg ő a birtokosa. Élete most már a teknősök kezében (azaz páncéljuk alatt) van, egészen őnekik adva. A teknősök pedig döntenek, tartják egymást (megértvén az isteni elgondolást), vagy életüket önmaguknak megtartva, elzárva tartják magukat egymástól.

A hiba csak ott van, hogy ezzel az élet-gyakorlattal, a teknősök elzárják a bennük lévő isteni életet egymás elől, pedig a többieknek szüksége lenne rá. Nagy szüksége. Mert így kevesebben tartják már egymást, s ez bizony kissé nehézkes. De azért is, mert Isten élete egyenlően oszlott szét (mindenki. ugyanannyira van jelen), így épp egy egész Isten (egy

teknősbéka) hiányzik, ha csak egy is hiányzik a sorból. Értsük jól, teknősök!

Még egy témánk van, amiről a teknős filozófusok sokat diskurálnak. Nem értik ugyanis, hogyha elfogadják a hipotézist, miszerint ők maguk valamennyien Isten életéből vannak, miért nem jó minden a világban? Hogyan keletkezhetnek a teknősökben lévő deformitások, miért nem jó egészen, ami van?

A legtöbb teknős nem érti, miért kell egymás hátán állni? Utóbbi időkben már nem is próbálják megérteni, gondolnak egyet és kiállnak a sorból. Manapság a legtöbben kiállnak a sorból, s csak azért maradnak egyáltalán kapcsolatban, mert kénytelen-kelletlen egymás közelében élnek. Mert egy közegben élnek. Mert össze vannak zárva.

Ha mindenki tartaná a másikat, egymás hátára állva, könnyebb lenne mindenkinek, mindenkin kevesebb teher lenne, mindenki a másik megemelésén, tartásán fáradozna, s láss csodát: mindenkinek könnyebb lenne. Akinek van füle – mondta egyszer egy teknős – hallja meg. Szóval nem értik, honnan a rossz, amit oly könnyen és már szívesen is alkalmaznak? (Némely teknősök, teknős-csoportosulások, sőt teknősök sokaságából álló, különböző strukturált érdekszövetségek, már nem is tudnak mást tenni.) Honnan van a rossz, ha Isten van? Miért tudják megtenni, amit nem lenne szabad megtenni? Isten miért túri ezt? Miért ad rá módot? Hogyan keletkezett a rossz, ha Isten állítólag jó?

A teknősvallások e kérdést tabuként kezelték, nem mintha titok lenne, hanem mert nem tudtak vele mit kezdeni. Nem mertek vele mit kezdeni. Veszélyes volt vele mit kezdeni. Voltak teknősök a régmúltban, akik állítólag tudták a választ. Leírták, de könyveik, azóta feledésbe merültek. Némelyek víz alá. Vagy tűzbe. Néhányuk azonban megmaradt. Ám a teknősöket nem érdeklik a leírtak, már csak azért sem, mert nem tudnak olvasni. Idejük miatt nem. Hosszabb ideig élnek manapság, mint a régmúlt időkben, mégis állandóan azt kántálják: nincs elég időnk. És minél többet mondogatják ezt, annál kevesebbjük van belőle. Ez mágia. Feketés színű. Szóval állítólag ezekben az ősi teknős-írásokban fellelhető a megoldás. Az, hogy miért kell tartani egymást. Az is, miért ilyen a teknős-világ, s hogy Isten miért akarta ezt így. De mert senki nem tud olvasni, alig-alig akad teknős, aki azon fáradozna, hogy a másikat tartsa, és hogy utánajárjon a dolgoknak.

A teknősök ősi írásaiban ez áll: Isten a teljes lét. Benne van minden. Belőle van minden. Belőle nem hiányzik semmi. Minden mi létezik ő maga. Isten egyenlő mindennel, ami létrejön. Isten tehát minden jó és minden rossz birtokosa. Ha ő maga a Teljesség – tételezte fel egyszer egy teknős – hogyan is lehetne másként? Ez az első számú tétel.

A második pedig: Isten megszűnik önmaga lenni, hogy teknősökké sokasodjék szét, hogy életét egészen átadja nekik, hogy meg ne tartsa magának, mert akkor elveszíti. Isten tehát most már végtelenszámú teknős, végtelenszámú étellel, szabadsággal és lehetőséggel és valamennyi jósággal és gonosszággal, amit Isten „korábban” birtokolt, hiszen a teknősök Isten szétosztott életével egyenlők.

Most pedig a kérdések elsőszámúja, a legfontosabb, a legnagyobb következik – legalábbis az ősi teknős-iratok szerint. Isten miért tette ezt? Miért adta oda az életét így, mindennel együtt? Hiszen ezzel együtt jár jó és rossz tudása, birtoklása, és legfőképp cselekedetté válására való lehetősége! Isten miért tette ezt?

Az ősi szöveg szerint, ami tegnap úgy 11 és 12 között íródhatott, a válasz egyszerű, mégis megrendítő. Isten azt akarja – mert oly mértékben odaadó, tartózkodó és szemérmes – hogy a megoldást és következményeit mi magunk találjuk meg (teknősök halljátok!), s hogy így mi magunk válasszuk azt, amit Isten közvetlenül adhatott volna. A szeretetet.

Vagyis egymás tartását, hogy jobban érthető legyen.

Isten tehát átadja azt is, hogy mi magunk szeressük egymást, s ne ő minket. Isten a szeretni akarás képességét adja oda: ezért ilyen a világ, ezért rendelkezünk jó és rossz tudásával, ezért lehetünk mindent-tudók, hogy a szeretetet válasszuk, amiről Isten azért mond le, hogy ez is a mi lehetőségünk legyen.

Minden a kezünkbe adatott – írja le harangozás előtt 10 perccel egy teknős, körülbelül úgy 6000 évvel ezelőtt, tegnap délután. És a teknősök tartják egymást. Ez a titok, s a megoldás maga.